

In dulcele stil clasic

Eseu structurat cu urmatoarele cerinte:

2. Tema si viziunea despre lume, reflectate intr-un text poetic studiat din opera lui Nichita Stanescu. (96)

Poezia "in dulcele stil clasic", aparuta in volumul cu acelasi titlu din 1970, contine tema, des uzitata, a trecerii timpului, amintind, in oarecare masura, prin tonalitatea baladesca, de lirica trubadurilor francezi din Evul Mediu, ca Jehan Bodel, Guy de Coucy, Thibaut de Champagne (1201-1253), Richard Inima de Leu, Gace Brule ("Aube"), sau de creatiile de altadata ale poetului Charles d'Orleans (1394-1465). Nota de amaraciune a lui Nichita Stanescu, in acelasi ton cu a lui Charles d'Orleans, care spunea ca "soarta nu i-a prea suras", denota o criza subtila in plan erotic, manifestata prin contemplatie si candoare, prin transfer in registru liric al unei stari afective profunde. Poezia galanta este reluata aici, dar cu un alt sens: geneza, implicit sentimentala, se repeta, dar sta sub semnul efemerului, este trecatoare.

Galateea, femeia din mitologia greaca, nascuta dintr-o statuie cioplita de Pygmalion si insufletita de zeita Afrodita, izvorata aici din sufletul genuin al poetului/se indeparteaza cu pasi repezi: "Dintr-un bolovan coboara/ pasul tau de domnisoara". Mitul pietrei il apropie oarecum pe Nichita Stanescu de observatiile criticului literar francez Roger Caillois, care considera ca tot ceea ce este in aparenta mort, fix in natura, se poate trezi prin spiritul zeilor marunti sau al magilor, intrucat elementele naturii, lemn, piatra, pamant, noroi, pot lua forma si viata, conduse de "duhuri inferioare", cu o durata mai mica sau mai mare de existenta.

Atitudinea poetului fata de fiinta feminina este insolita, contemplativa, mai curand de uimire la aparitia ei, ca in mitul Galateei: "Dintr-un bolovan coboara/ pasul tau de domnisoara", atmosfera poetica producandu-se parca de la sine. Geneza are loc, la fel ca la sculptorul grec, dintr-un bolovan, simbol evocator pentru incremenire, durabilitate, arhaitate, metafora definitorie pentru o echivalenta aproape imposibila intre o fiinta umana si regnul mineral. Transferul de valori are loc la nivelul substantei poetice, insasi fiinta feminina parand oarecum impietruta, intr-o imagine deformata, inapta parca pentru relatii sentimentale. Mai mult, rolul poetului este static, lumea insasi parand impietruta pentru el, ramas sirlgurul element vital in acest regn mineralizat. Semizeul, cum se autodefineste mai tarziu Nichita Stanescu, poate sa astepte, avand durata eterna si o tinerețe intangibila, de unde si imobilitatea eului liric si asumarea rolului sau de spectator pasiv. Metamorfoza materiei imobile in forme fluide indica incercarea genetica de a repune in miscare ceea ce este mort in aparenta, in credinta~ca totul poate fi readus la viata, intr-o resurectie vitalista a materiei.

Viziunea poetica, statica la inceput, devine meditatie asupra trecerii timpului: "Dintr-o frunza verde, pala/ pasul tau de domnisoara.". Epitetul dublu "frunza verde,, pala", un oximoron, pune in evidenta trasaturi contrastante, frunza fiind un simbol al trecerii timpului, prin fanare inevitabila, prin accelerarea fluxului temporal. Se poate vorbi de o viziune panteista asupra aparitiei "domnisoarei",

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

ea putand preexista, in stadiu de increat, in toate elementele naturii, chiar intr-o "frunza verde, pala", care contine sevele vietii, dar este si un simbol al mortii, prin temporalitatea ei efemera. Aceasta modificare semnifica trecerea, efemeritatea dragostei, schimbatoare la fel cum o frunza isi modifica culoarea. Idila subtila identificabila in versuri declanseaza o stare de melancolie, generata de profilarea trecerii in orizonturi incerte, ca o corabie ce navigheaza pe intinderile de apa, cu luminile aprinse: "Dintr-o inserare-n seara/ pasul tau de domnisoara.". Inserarea se asociaza cu misterul creatiei, intr-o nota de romantism tardiv, sfera uranica, intunecata, deschizand spatiile idealitatii.

Versurile se structureaza intr-o diagrama a frecventelor greu accesibile, iar preferinta poetului se indreapta spre obiecte sau elemente cu o sonoritate aparte. Impresia de zgomot de fond este redată si prin alternanta consoanelor surde cu cele sonore: "Dintr-o inserare-n seara/ pasul tau de domnisoara./ Dintr-o pasare amara/ pasul tau de domnisoara.". Nasterea unei fiinte umane din piatra implica si o schimbare a frecventelor armonice ale universului, traduse tocmai in aceasta muzicalitate lenta, infinita, generatoare de melancolie.

Timpul se concentreaza asupra acestei clipe din noapte, cand pasul de domnisoara a fost zarit o data, intr-o reflectare incerta, incercandu-se, prin repetitie, prelungirea lui in vesnicie: "O secunda, o secunda/ eu l-am fost zarit in unda". "Domnisoara" insasi ramane un mister, inundand spatiul prin mersul sau, leganator si efemer, supus clipei trecatoare, extrasa parca din versurile eminesciene, din nefarsita tristete a poetului, care, desi inzestrat cu puteri de semizeu, nu poate opri trecerea timpului: "Mai ramai cu mersul tau/ parca pe timpanul meu/ blestemat si semizeu". Poetul-semizeu trece prin timp neschimbat, dar nu-l poate modifica, de aceea si domnisoara devine fragila, nerecuperabila din fluxul temporal, imaginea ei ramanand numai in amintire, incercarea poetului, "blestemat si semizeu", de a stapani clipa, de a invinge temporalitatea umana este sortita esecului: pasul femeii se pierde in timpul profan si de aici deriva tonalitatea grava a trecerii ireparabile a timpului: "Mai ramai cu mersul tau/ parca pe timpanul meu/ blestemat si semizeu/ ceci imi este foarte rau.". Numai poetul ramane in ipostaza de semizeu, neclintit in eterna trecere: "Stau intins si lung si zic,/ Domnisoara, mai nimic [...]// Pasul trece eu raman.".

Dupa ce epifania a avut loc, iar timpul si-a lasat pecetea melancolica asupra ei, singura alternativa a zeului este odihna, poetul incercand sa elimine tirania ireversibila a timpului: "Mai ramai cu mersul tau/ parca pe timpanul meu". "Persistenta memoriei", ramasa pe timpanul "blestemat", de "semizeu", al poetului, este singura cale de fixare in eternitate a unei trecatoare povesti de dragoste.